

BEKÆMPELSE AF RODUKRUDT VED SÆRLIGE VEJRFORHOLD

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landmandserfaringer med bekæmpelse af rodukrudt ved særlige vejrforhold

Når vinduet til bekæmpelse af rodukrudt bliver mindre på grund af våde efterår eller større på grund af tørke og tidlig høst, kan det blive aktuelt at inddrage løsninger til ukrudtsbekæmpelse som normalt ikke vil blive brugt.

SEGES Økologi Innovation har interviewet en række økologiske landmænd om disse udfordringer og dette

er samlet til en artikel som kan være med til at inspirere andre landmænd. Formålet med denne undersøgelse har været at afdække og indsamle erfaringer fra landmænd om hvilke løsninger de vælger til rodukrudtsbekæmpelse, når vejrforholdene er problematiske. Sammendrag af erfaringer fra fem landmænd er præsenteret herunder.

SEGES Økologi Innovation har tidligere arbejdet med forskellige metoder til bekæmpelse af rodukrudt, som kan være effektive under særlige vejrforhold. Resultater fra forsøgene kan ses [her](#) og [Oversigten over Landsforsøg 2003 side 241-243](#).

Dobbeltpløjning med en efterafgrøde, kan være en mulighed til bekæmpelse af især agertidse og agersvinemælk i våde efterår. Tidligere forsøg har vist, at den mest effektive mekaniske bekæmpelse mod agertidse er dobbeltpløjning. Pløjning udført straks efter høst, efterfulgt af en hurtigtvoksende efterafgrøde, fulgt op af en pløjning igen, sen vinter eller forår, kan reducere forekomsten af agertidse betydeligt. Ved denne ene behandling i efteråret, undgår man at lave gentagne jordbearbejdnings når rodukrudet går i dvale eller væksten mindskes og dermed opnår lille eller ingen effekt af behandlingen.

Fordele ved dobbeltpløjning er at der er ét behandlingstidspunkt efter høst, der er større

mulighed for at holde på næringsstofferne og der er bedre mulighed for at etablere en efterafgrøde i god tid. Ulemperne kan være at den arbejdsgang der ligger straks efter høst går fra andre opgaver på dette tidspunkt.

Billede 1. Felter i marken udført med og uden dobbeltpløjning. Foto: Sven Hermansen, SEGES.

Udtørring i perioder med barfrost og højtryk vil have god effekt på kvik. Sandsynligheden for barfrost i vintermånederne muliggør udtørring af kvikudløbere, hvis de forud bringes op på jordoverfladen. I perioder med frost, kan frostsprængninger og udtørring ødelægge fritlagte rødder og udløbere. Ved udtørring er det vigtigt at trække rødderne op til jordoverfladen uden at sønderdele dem. De roterende redskaber er særligt velegnede til formålet, da flest mulige kvikrødder bliver fri af jorden efter en overkørsel. Efterfølgende afsluttes med en omhyggelig pløjning.

Billede 2. kvikrødder fritlagt på jordoverfladen. Foto: Sven Hermansen, SEGES.

Tørre somre hvor der høstes tidligt og hvor der kan være god effekt af udtørring, vil minisommerbrak kunne anvendes på de fleste rodukrudderarter uden større udbyttetab. Minisommerbrak er effektivt uafhængigt af vejret, men under mere fugtige forhold vil udbyttetabet fra afgrøden være større.

Ved en massiv og blandet forekomst af rodukrudderarter er den ultimative strategi minisommerbrak, hvor det kan blive nødvendigt at afkorte en afgrødes vækstsæson ved f.eks. at snitte korn til grønt- eller helsæd. Det er den eneste bekæmpelsesmetode, som dokumenteret effektivt reducerer bestanden af tidsler, ager svinemælk, følfod og kvik. Resultater fra tidligere forsøg viser en reduktion af arterne på 85-90 procent. Her er det vigtigt at være opmærksom på at der kan være en stor kvælstofeftervirkning, der bør samles op af en robust efterafgrøde.

Billede 3. Mekanisk bekæmpelse af kvik med kvik-up harve. Foto: Inger Bertelsen, SEGES.

Nedenfor er listet erfaringer med ukrudtsbekæmpelsen fra de landmænd som er blevet interviewet:

VÅDE MARKER ISÆR I EFTERÅRET:

Flere landmænd nævner at det kan være en mulighed for fordel ved at bruge en Marsk Stig harve fremfor Kvik-Up harve, Kvikkiller o. lign. når jorden er blød og våd. Der er således

erfaringer med at der er større chancer for at komme i marken med en Marsk Stig harve. Det har især en god effekt på kvik, fordi det er muligt gennemføre en strategi hvor man måske kun får lavet den første af flere planlagte overkørsel med det tungere udstyr. I efteråret er der opnået størst effekt af harvningen, hvis der er pløjet forud for, for på den måde nemmere at få rødder og udløbere op på jordoverfladen. Ofte laves der opfølgende harvninger igen i foråret som følges op af en pløjning før såning.

UDTØRRING VED FROST I DET TIDLIGE FORÅR:

Hvis der i det tidlige forår er tørvejr og nattefrost er der flere landmænd som har god erfaring med at harve for at få rødder og udløbere op på jordoverfladen og dermed udnytte frosten til udtørring. Det kan enten være en afslutning på en strategi der er påbegyndt i efteråret eller en selvstændig, målrettet indsats. Der er erfaring med at lave pletbehandling med en kvik-up harve i tørre perioder med frost, så frosten udnyttes til bekæmpelse i de områder i marken hvor rodukruddet er et problem. De gentagne harvninger bliver oftest efterfulgt af en pløjning forud for såning.

SEN SÅNING:

Udnyttelse af et tørt forår med gentagne harvninger efterfulgt af en pløjning inden såning. Muligheden for at udnytte det større vindue der bliver for at lave gentagne harvninger i et tørt forår udnyttes og der udføres en senere såning. Disse erfaringer bygger på at en effektiv ukrudtsbekæmpelse kan opveje ulemperne ved en senere såning.

TØRRE SOMRE:

Med en tør sommer, som 2018, hvor høsten har været tidlig og der har været gode betingelser for udtørring ved gentagne harvninger, er det store vindue for effektiv udtørring af rodukrudd blevet udvidet og udnyttet med god effekt.

GRØNNE MARKER:

Der er flere erfaringer med at en kraftig afgrøde eller efterafgrøde er den bedste måde at bekæmpe rodukrudd på. Her er der erfaringer med at det kan være bedre at have en efterafgrøde efter høst som kan udkonkurrere rodukruddet, fremfor at lave mange gentagne harvninger. Ved at inddrage afgrøder i sædskiftet som skal høstes tidligt, bliver der mulighed for at kunne lave en god og rettidig etablering af efterafgrøder og dermed udnytte dem til at konkurrere mod rodukruddet. Når der er etableret efterafgrøder, er der erfaringer med at lave pletbehandlinger i efterafgrøden, med f.eks. kvik-up harve, så der stadig laves en bekæmpelse selvom marken er grøn. Etableringer af efterafgrøden er hos én landmand sket med en pløjning forud for i 18-20 cm dybde.

Dette emne er noget som vi hos Økologi Innovation arbejder videre med, så derfor vil vi gerne

blive ved med at have input fra landmænd som finder løsninger på rodukrudtsbekæmpelse under særlige vejrforhold.

Kontakt konsulent Malene Theilgaard, mate@seges.dk og 87405166.

© 2021 - SEGES Projektsitet